

Kā runāt par strīdīgām tēmām?

PhD Liene Valdmane

Eiropas Parlamenta
birojs Latvijā

Demokrātijas kultūra skolā

1. Dominē vienlīdzība un kopīga atbildība. Cieņa rada cieņu. Uzticēšanās rada uzticību. Līdzjūtība rada līdzjūtību. Tolerance rada toleranci. Klausīšanās rada klausīšanos.
2. Kolektīva lēmumu pieņemšana - visiem kopienas locekļiem neatkarīgi no vecuma vai statusa ir vienlīdzīgas lēmējtiesības par nozīmīgiem lēmumiem, piemēram, skolas noteikumiem, mācību programmām, projektiem, personāla pieņemšanu darbā un budžeta jautājumiem.

Demokrātijas izglītības elementi

1. Politika kā ikdiena – saprotami, interesanti, iesaistoši.
2. Darbs ar pirmavotiem.
3. Simulācijas, lomu spēles, balsojumi.
4. Diskusijas, debates par aktuāliem notikumiem, arī kontraversāliem tematiem.
5. Lasītprasme, informācijas pratība, medijpratība, kultūras joma.
6. Saikne ar vietējo kopienu – NVO, organizācijām, iestādēm.
7. Skolas, pašvaldības līdzdalības mehānismi – Jauniešu dome, pašpārvalde u.c.
8. Caurskatāmība, sociāli emocionālās prasmes, konfliktu risināšana, iekļaujoša sabiedrība, izvairīšanās no polarizācijas.

Kontraversāli temati / strīdīgas tēmas

Dialogs ar atšķirīgi (vērtības, intereses) domājošiem, nav viennozīmīgas atbildes, sakāpinātas emocijas.

Vai par vardarbību ir par grūtu runāt? Ekstrēmismu? Bērnu pornogrāfiju?

Ja nerunā ar pieaugušo – paļaujas uz draugu viedokli, iemācās klusēt, zina, ka ir neērtās tēmas, dzīvo aplamu pieņēmumu pasaulē, nemācās argumentēt viedokli, saskatīt kopsakarības.

Pētījums: lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju tic sazvērestības teorijām (4)

<https://datubaze.neplp.lv/categories/petijums/>

Eiropas Savienības mājas Izglītības resursu centrs, katalogs

<http://www.demokratijaskola.lv/2022/02/11/metamo-kaulinu-komplekts-jegpilnam-sarunam-klase-2/>

Kontraversāli temati

Skolotāji izvēlas nerunāt par strīdīgām tēmām ne tikai to sarežģītības dēļ, bet arī tāpēc, ka paši nepārzina konkrēto tēmu.

1. Strīdīgas tēmas sabiedrībai ir svarīgas, tāpēc tās ir jāietver katra jaunieša sociālajā un politiskajā izglītošanā.
2. Debatēšana par strīdīgām tēmām ir daļa no demokrātiskā procesa, tā jaunieši attīsta atvērtību, zinātkāri, vēlmi izprast nezināmo, iecietību, kā arī prasmes demokrātiski debatēt un miermīlīgi atrisināt konfliktus.
3. Jaunieši katru dienu saņem lielu daudzumu informācijas par strīdīgām tēmām, ir jāpalīdz viņiem to apjaust un analizēt.
4. Plašsaziņas līdzekļos strīdīgas tēmas var tikt atspoguļotas neobjektīvi un maldinoši, tāpēc skolas pienākums ir nodrošināt, ka jaunieši gūst līdzsvarotu izpratni par tēmām, kas var būtiski ietekmēt viņu dzīvi.
5. Katru dienu rodas jaunas pretrunas – savlaicīgi iemācoties vērtēt strīdīgas tēmas, jaunieši labāk spēs pievērsties šim jautājumam arī nākotnē.

6. Lai pārrunātu strīdīgas tēmas, ir vajadzīgas kritiskas domāšanas un analītiskās prasmes – tas palīdz jauniešiem iemācīties izvērtēt pierādījumus u.c.
7. Tiek veicināta jauniešu personiskā un emocionālā attīstība – tas ļauj viņiem izprast savas emocijas un noteikt savu vērtību skalu.
8. Mācīt par strīdīgām tēmām nozīmē mācīt par reālām, aktuālām tēmām – tas palīdz iedzīvināt pilsonisko un cilvēktiesību izglītību.

Debašu kluba rokasgrāmata

<https://www.quotudoma.lv/macibu-materiali>

Atbalsti

Debašu Līderu skola

Spēle "Populists"

Mācību materiāli

Latvijas izlase

Apmācības

Mācību materiāli

Debašu kluba rokasgrāmata: mācību materiāli latviešu un krievu valodā

Lai sniegtu ikvienam interesentam iespēju pašrocīgi apgūt debašu pamatprasmes, kā arī sniegtu nepieciešamo informāciju, uzsākot savu debašu klubu, esam izveidojuši mācību materiālu - "Debašu kluba rokasgrāmatu". Katra no nodaļām veidota kā mācību stundas saturs, tāpēc īpaši noderīga būs skolēniem un skolotājiem, kas vēlas vadīt debašu klubu, bet vēl īsti nezina, kā to paveikt. Pateicoties British Council Latvija atbalstam, mācību materiāls ir padarīts vizuāli patīkams un ir pieejams gan latviešu, gan krievu valodā.

Bukletu "Debašu kluba rokasgrāmata" latviešu valodā iespējams lejupielādēt [šeit](#).

Bukletu "Debašu kluba rokasgrāmata" krievu valodā iespējams lejupielādēt [šeit](#).

- 1. Jums būs 20 minūtes laika.
Sarunājiet 5 klasesbiedrus un
pierakstiet konkrētu laiku, cik šo
minūšu laikā tiksiēties ar katru no
viņiem!**
- 2. Sāciet sarunu ar katru no
klasesbiedriem sarunātajā laikā!
Laicīgi atvadieties no iepriekšējā
sarunu biedra!**
- 3. Sarunā apspriediet plakātā redzamo
vēstījumu! Katra sarunbiedra atbildi
īsi pierakstiet uz lapas!**
- 4. Pēc sarunām apspriediet klasē
atbildi uz plakāta vēstījuma
jautājumu! Vai jūsu domas atšķiras?
Kādi ir argumenti? Balsojiet!**

**KĀ ĀTRĀK PANĀKT
IZMAIŅAS**

**SKAĻI KLIEDZOT
VAI**

KLUSĀM DAROT

loesje.org/latvia
latvia@loesje.org

Loesje

1. Sadalieties grupās pa četri un apsēdieties aplī!
2. Viens no krēsliem kļūst par *karsto krēslu* – izvēlieties, kurš tas ir!
3. Skolēns, kurš sēž *karstajā krēslā*, sniedz savu atbildi uz plakātā uzdoto jautājumu. Kad viedoklis izteikts, nākamais grupas skolēns sēžas šajā krēslā. Turpina, līdz visi izteikuši savas domas. Krēslā var sēsties arī vairākas reizes, ja, dzirdot citu viedokli, rodas vēlme savu viedokli papildināt.
4. Diskusija grupā, formulējot grupas kopējo atbildi.
5. Diskusija klasē, pierakstot izskanējušos argumentus.

Veidojiet *laika kapsulu* nākotnei. Pēc 20 gadiem varēsiet spriest, vai prognozes ir piepildījušās 😊

**VAI
VIEDTELEFONU
PAAUDZE

BŪS

VIEDA
PAAUDZE**

Loesje

1. Izlasiet plakātā pausto vēstījumu un formulējiet savu atbildi!
2. Balsojiet klasē – kurš uzskata, ka internets ir tilts; kurš uzskata, ka internets ir bezdibenis!
3. Pēc balsojuma sasēdieties divās grupās! Katrai grupai priekšā nolieciet vienu krēslu tā, lai tajā sēdošais sēž ar seju pret otras grupas pārstāvi!
4. Sāciet diskusiju! Krēslā sēdošie secīgi min argumentus, kas pamato grupas uzskatus. Kad krēslā sēdošajam argumenti beigušies, viņš pieceļas un kāds no grupas nāk tā vietā.
5. Pēc 20 minūtēm apturiet diskusiju! Katrs pārdomā, vai šobrīd balsotu tāpat kā iepriekš, maina atrašanās vietu, ja nepieciešams.
6. Pārrunas klasē. Vai bija viegli vai grūti argumentēt savu viedokli; kā jūtamies, dzirdot pretēju viedokli; kā mainās mūsu viedoklis, dzirdot citu argumentus, u.c.

TAVA IZVĒLE

loesje.org/latvia latvia@loesje.org

INTERNETS

**KĀ TILTS
VAI
KĀ BEZDIBENIS**

Loesje

Šī brīža «karstie» temati...

Stambulas konvencija

Karš/kari

Pasaulē un Latvijā notiekošais klimata jomā

https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/publications/adventures-felipe-penguin-and-blue-economy_en?prefLang=lv

FELIPE THE PENGUIN IS ON HOLIDAY IN EUROPE FROM HIS HOME IN THE SOUTHERN HEMISPHERE. JOIN FELIPE ON HIS EXCITING JOURNEY AROUND EUROPE TO EXPLORE NEW WATERS AND LEARN ABOUT THE BLUE ECONOMY.

TRY TO FIND ALL THE CLUES ON FELIPE'S ADVENTURES AND DISCOVER THE SECRET WORD!!

WHAT IS THE BLUE ECONOMY?

WHAT IS THE BLUE ECONOMY?
The blue economy is using the ocean's resources sustainably. It's about the ocean and everything that lives in it, from fish to coral reefs to toys or our pets. We need to take care of the ocean and its resources. This means using the ocean's resources in a way that doesn't harm the environment or deplete the resources. It also means we need to replenish. It also means we need to protect the ocean or damaging the places where we need to fish. Instead, we can use the ocean in a way that is sustainable. For example, we can use special fishing gear that only catches the fish we need and let the others go. We can also use the ocean's resources like creating energy from waves or using the ocean to make things like food, medicine, or even clothing. By using the ocean in a sustainable way, we can make sure there are enough resources for everyone, and we can protect the ocean and all of the amazing creatures that live in it.

TRY TO FIND ALL THE CLUES ON FELIPE'S ADVENTURES
AND DISCOVER **THE SECRET WORD!!**

Fill in the boxes with the letters you find on the map.

SAILING AND YACHTING:

SAILING AND YACHTING: Felipe loves exploring the ocean! One of his favourite things to do is go on adventures with his friends. Responsible sailing is important to keep the ocean clean and healthy. Felipe reminds his friends to never throw rubbish overboard and to use eco-friendly cleaning products on their boats. They always use wind power instead of engines as much as possible to reduce pollution and save energy.

FISHING:

FISHING: Felipe the penguin LOVES fish. Yum yum! He learns about responsible fishing practices. He goes out with knowledgeable fishermen who use special nets and techniques to only catch the fish they need, leaving plenty of others to grow and reproduce. Overfishing can harm marine ecosystems and reduce fish populations.

MARINE RESEARCH:

MARINE RESEARCH: Felipe is a curious penguin. He discovers the importance of marine research in protecting the ocean's health and biodiversity. He joins scientists who explore underwater, observe marine animals, and gather important information to understand and preserve ecosystems. Felipe learns that marine research not only safeguards the ocean but also leads to medical discoveries that make us feel better when we're ill!

SHIPPING AND PORT MANAGEMENT:

SHIPPING AND PORT MANAGEMENT: *Imagining himself as a captain, Felipe explores the busy world of shipping and ports. He watches massive cargo ships transporting goods across the ocean and discovers the importance of efficient port management for smooth operations. Felipe learns that using energy-efficient engines and reducing emissions contribute to environmental protection.*

WATER SPORTS:

Fun-loving Felipe is always ready for water adventures! Surfing, paddleboarding, or lounging on his favourite pink flamingo, he dives into the waves and loves water play. Surfing lets him ride big waves, while snorkelling uncovers vibrant fish and maybe even hidden treasures! Along the way, Felipe learns you must never touch or disturb marine animals, as it can disrupt their natural behaviours and habitats.

BEACH OR COASTAL TOURISM:

Don't forget your sun cream Felipe!! Felipe loves going to the beach, building sandcastles, collecting seashells, and playing in the surf. Visiting the seaside makes Felipe happy, so he knows how important it is to look after our beaches and he reminds people to always take away their rubbish and never leave it on the beach.

MARINE RENEWABLE ENERGIES.

IMAGINE RENEWABLE ENERGIES:
Wow it's windy today!! Felipe discovers the power of marine renewable energies. He learns that the ocean can provide clean energy in different ways, like using the wind, waves, tides and currents to make electricity! Felipe is amazed that we can use these natural forces to produce renewable energy, combat climate change, and safeguard the environment.

ECO-TOURISM-

ECO-TOURISM:
Felipe loves to explore! He meets a seal that teaches him about eco-tourism, a responsible approach that can make our holidays better for the planet. Felipe joins a group of volunteers in a beach clean-up, to collect litter and plastic waste to keep the ocean and its creatures safe. Felipe is a big fan of eco-tourism.

THE ANSWER

Did you know that our oceans are facing big challenges, like pollution, climate change, and overfishing? These problems can harm the animals that live in the ocean and even affect our own lives. That's why it's important for us to work together as a community to find solutions.

Working together means that we all do our part to make the world a better place. For example, we can reduce the amount of plastic we use by using reusable water bottles and bags, picking up litter on the beach, and not wasting food. We can also practice sustainable fishing by only catching what we need and making sure we don't harm other species. When we work together, we can also engage with scientists, policymakers, and industry leaders to find new ways to protect the ocean and the animals that live in it.

Remember, we're all friends of the ocean! When we work together, we can protect and cherish our oceans, and the life that thrives within them.

Aprites ekonomika, <https://rit.esmaja.lv/>

Sākums

Par spēli

Kas ir aprites ekonomika?

RITenis

Aprites ekonomikas spēle

Sākt spēli

Spēle tapusi sadarbībā ar biedrību "Eiropas Kustība Latvijā" un SIA "ZAAO" dabas un tehnoloģiju parku "Urda".
Digitalizētāji: Ronalds Palacis & Kristaps Mihelsons no komandas "Failed Nodes"
© Eiropas Savienība 2021

ZIŅĀ DIENASGRĀMATA

1. pielikums

https://latvia.representation.ec.europa.eu/document/download/3e93139d-f796-45ec-884c-c5a7720fb508_lv?filename=Spraudni_FINAL_small.pdf

Starpdisciplināri mācību satura spraudņi „Eiropas Savienība” 4.–9. klasei

ZINĀT UN SARGĀT

2. pielikums / 1

Sagatavots ar Eiropas Komisijas atbalstu

Kļūsti par Eiropas Parlamenta deputātu!

Mini pozitīvu faktu par Eiropas iniciatīvām bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Kļūsti par Grētu Tunbergu!

Emocionāli uzrunā klātesošos.

Kļūsti par vadītāju!

Apsveicam! Tu esi kļuvis par dabas parka vadītāju. Pastāsti, kā tu plāno ieinteresēt apmeklētājus apmeklēt dabas parku.

Kļūsti par vadītāju!

Apsveicam! Tu esi kļuvis par dabas parka vadītāju. Pastāsti, kā tu plāno izskaidrot noteikumus par uzvedību dabas parkā.

Kļūsti par mākslinieku!

Tev jāriko izstāde, kas mudinātu cilvēkus aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādas gleznas tu izvietotu?

Kļūsti par pasākuma organizatoru!

Tev ir neierobežots budžets organizēt pasākumu, kas liktu cilvēkiem aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādu pasākumu tu organizētu?

Kļūsti par fotogrāfu!

Tev ir iespēja visai pasaulei parādīt vienu fotogrāfiju, kas mudinātu aizdomāties par dabas aizsardzību. Kāda tā būtu?

Kļūsti par televīzijas realitātes šova režisoru!

Tu esi režisors, kuram jāveido realitātes šovs, kas mudina cilvēkus aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādu šovu tu veidotu?

Kļūsti par supervaroni!

Kāda ir tava īpašā spēja, kas palīdzētu apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos pasaulē?

Kļūsti par gidu citplanētiešiem!

Tu esi gids planētas X iedzīvotājiem, kuri ieradusies pie mums mācīties, kā neiznīcināt savu planētu. Vadi viņiem ekskursiju un brīdini par kļūdām, ko mēs esam pieļāvuši saistībā ar tēmu „Daba”.

Kļūsti par influenceri!

Kāds būtu tavs īsais vēstījums saviem sekotājiem, un kādas mirkļbirkas tu lietotu?

Kļūsti par gaišreģi!

Tu spēj redzēt nākotni. Pastāsti mums par to.

Jautājumu dienasgrāmata

Regulāri raksti jautājumus, kas rodas, iepazīstot kādu informāciju, vērojot apkārt notiekošo! Uz jautājumiem nav jāatbild, tie kalpo kā atspoguļojums lietām, kas mūs uztrauc, ko cenšamies izprast, izziņāt.

Domāšanas izmaiņu dienasgrāmata

Regulāri raksti domas par dabas aizsardzību! Katra doma savā lapaspusē, lai paliktu brīva vieta nākotnes komentāriem. Pēc noteikta laika intervāla apskati iepriekš rakstīto un rakstveidā pats komentē, vai tavas domas ir mainījušās, kāpēc – ko esi izlasījis, redzējis, pētījis, sapratis!

6 K dienasgrāmata

Katrā lapaspusē apraksti kādu ar dabas aizsardzību saistītu notikumu, rakstu, filmu vai citu informācijas avotu, atbildot uz 6 jautājumiem: *kurš?, ko?, kur?, kāpēc?, kad?, ko darīja?!*

Atslēgas vārdu un frāžu dienasgrāmata

Raksti tikai atslēgas vārdus un frāzes, kas saistītas ar dabas aizsardzību, zaļo domāšanu, rīcību u. c.! Vārdi un frāzes var būt gan zinātniskas, gan emocionālas, gan nozīmīgi personvārdi, filmu nosaukumi u. c.

Divu kolonnu dienasgrāmata

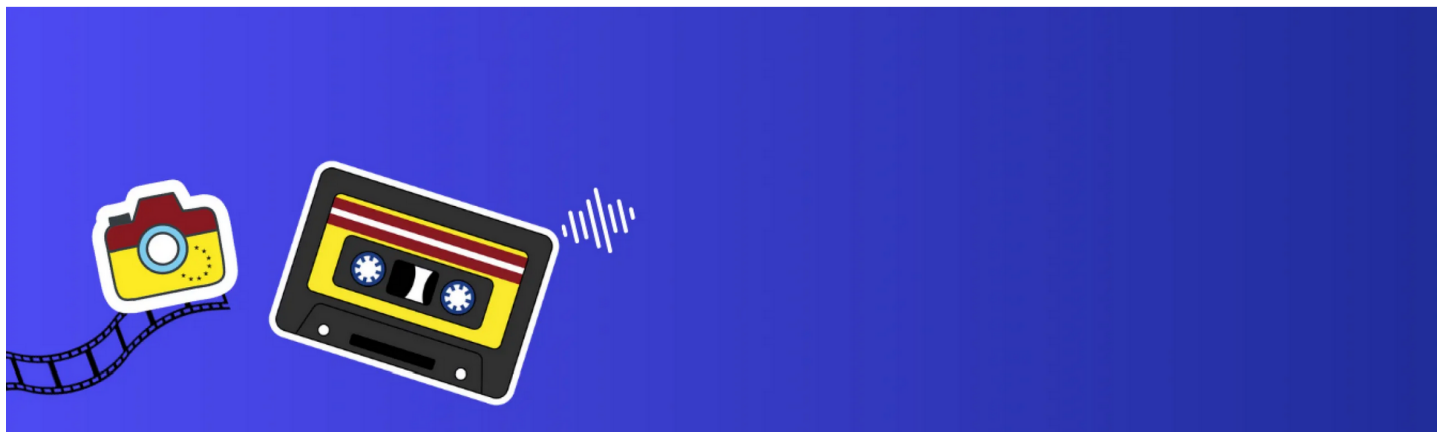
Katra lapaspuse tiek sadalīta divās kolonnās. Pirmajā tiek ierakstīts padoms, kas saistīts ar dabas aizsardzību dzirdēts stundā vai citur, otrajā – kā šī padoma īstenošana ietekmētu, mainītu manu dzīvi, sniegtot arī vērtējumu, vai padoms tiks ņemts vērā.

Notikumu dienasgrāmata

Apraksti nozīmīgus notikumus, analizējot savu lomu tajos: kā es rīkojos; vai es varēju rīkoties citādi, kā un ko tas mainītu; vai es lepojos ar savu rīcību!

DROŠĪBA UN MIERS, https://latvia.representation.ec.europa.eu/dzive-darbs-studijas/macibu-materiali-un-projekti/iepazisti-es-audiovizualos-stastos_lv

Iepazīsti ES audiovizuālos stāstos!

Sarunas par mieru un karu ar bērniem un jauniešiem

Vai ar bērniem un jauniešiem ir jārunā par sāpīgiem un traģiskiem notikumiem? Vai skolā un ģimenē ir jārunā par karu? Šie jautājumi izskan bieži. Pieaugušo pienākums ir skaidrot un mierināt, nevis sēt trauksmi, pārrunāt un dalīties arī savās sajūtās, nevis ignorēt tās. Miers ir augstākā vērtība. Mūsu kopējās vērtības ir noteiktas Latvijas Republikas Satversmē, Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, tās ir demokrātiskas sabiedrības pamats. Mūsu uzdevums ir bērniem un jauniešiem veidot visaptverošu izpratni par tādām vērtībām kā dzīvība, miers, cilvēka cieņa un brīvība, veidojot vērtējošu attieksmi un atbildību par sevi un savu rīcību.

DROŠĪBA UN MIERS, https://latvia.representation.ec.europa.eu/dzive-darbs-studijas/macibu-materiali-un-projekti/iepazisti-es-audiovizualos-stastos_lv, <https://kopalidzuzvarai.lv/>

20. gadsimtā Eiropā notika divi lieli kari.

Mēs tos saucam par “pasaules kariem”,
jo tajos vienlaikus bija iesaistītas daudzas
valstis no visas pasaules.

Otrais pasaules karš notika pirms
vairāk nekā 70 gadiem – ap to laiku,
kad tavi vecvecvecāki bija jauni.

Gāja bojā miljoniem cilvēku. Daudzi pieredzēja,
kā tiek iznīcinātas viņu mājas un pat veselas pilsētas.

Sarunām klasē pēc dokumentālā video “Miera vēstules” noskatīšanās

1.-3. klase

- Kāpēc cilvēki strīdas? Kāpēc valstis strīdas?
- Vai jūs bieži dzirdat vārdu “karš”? Kādas sajūtas jums rodas, dzirdot šo vārdu?
- Vai jūs domājat vai mājās runājat par karu, piedalāties atbalsta akcijās?
- Kas ir miers? Kas ir karš?
- Kāpēc cilvēki baidās no kara?
- Kā rīkoties, ja nav skaidrības, kas apkārt notiek?
- Vai jūs pazīstat kādu Ukrainas bērnu? Kā mēs, mazi un lieli, varam atbalstīt bērnus no Ukrainas, kas tagad dzīvo Latvijā? Kāpēc tas ir svarīgi?
- Ko mēs ikviens varam darīt, lai pasaule kļūtu labāka?

4.-6. klase

- Vai bieži dzirdat apkārtējos runājumus par karu? Kādas sajūtas jums rodas?
- Vai jūs domājat vai mājās runājat par karu, piedalāties atbalsta akcijās?
- Kādi attēli, priekšmeti, sajūtas, jums nāk prātā, domājot par karu?
- Kāpēc valstis karo?
- Ko nozīmē pamest savas mājas un doties dzīvot uz citu valsti? Kādi izaicinājumi ir jāpārvar? Vai jūs spējāt iztēloties šo cilvēku sajūtas?
- Kāpēc ir svarīgi palīdzēt tiem, kuriem kļājas grūtāk?
- Kā mēs varam palīdzēt Ukrainas bērniem un jauniešiem?
- Ko mēs ikviens varam darīt, lai pasaule kļūtu labāka?

Pegaza solījums

Pasaka par vienotību
un mieru

Trīs mediju vēstījumu izpratnes aspekti

1. Visi mediju vēstījumi ir konstruēti, tie ir atveidojumi, jāzina, kas un kāpēc šos vēstījumus ir radījis.
2. Mediju vēstījumos ir ietvertas konkrētas vērtības, viedokļi, skatpunkti. Mediju vēstījumi atspoguļo to veidotāju pieredzi, uzskatus, vērtības – tie ir subjektīvi. Mediju vēstījumi ietekmē mūsu uzskatus, attieksmi, vērtības un uzvedību, tāpēc mediji tiek saukti par “ceturto varu”.
3. Mēs katrs mediju vēstījumus uztveram un saprotam citādi. Šo procesu ietekmē mūsu vecums, etniskā piederība, kultūra, dzīvesvietas lokācija, dzimums, zināšanas, pieredze. Nav vienas pareizās interpretācijas.

Kritiskā domāšana

Disciplinēts prāta process, ar kura palīdzību tiek pieņemti lēmumi, piemēram, kuram uzskatam piekrist, kā rīkoties. Domāšanas veids, kurā mēs neuztveram lietas kā pašsaprotamas, bet apšaubām, analizējam un vērtējam to, ko lasām, dzirdam, sakām vai rakstām. Izprast KĀ, KĀ, KĀ?

- individuālā līmenī - daļa no vispusīgas izglītības un personīgās izaugsmes, kas nodrošina personas spēju spriest un izsvērt apstākļus un situāciju, kā arī pieņemt labākos lēmumus;
- sociāli politiskā līmenī kritisko domāšanu var izmantot, piemēram, lai izvērtētu sociālos un politiskos procesus, mazinot manipulācijas iespējas.

“Neitrāls vadītājs” – skolotājs nepauž savu viedokli. Mīnus - var rasties šaubas par ticamību skolotājam klasē.

“Līdzsvarota pieeja” – skolotājs iepazīstina skolēnus ar dažādiem viedokļiem kādā jautājumā, neatklājot pašam savus uzskatus.

“Sātana advokāts” – skolotājs apzināti atbalsta viedokli, kas ir pretrunā skolēnu paustajam.

“Atklāta saistība” – skolotājs atklāj savus uzskatus. Risks – skolēni pieņem šo uzskatu tāpēc vien, ka tas ir viņu skolotāja uzskats.

“Sabiedrotais” – skolotājs nostājas atsevišķa skolēna vai skolēnu grupas pusē. Šādā veidā vājākie skolēni vai sociāli atstumtu skolēnu grupa iegūst balsi un uzzina, kā iespējams pamatot un izstrādāt argumentus.

“Oficiālā nostāja” – skolotājs popularizē valsts iestāžu nostāju. Skolēniem var rasties priekšstats, ka diskusijām nav nozīmes, jo svarīgs ir tikai viens viedoklis.

FILTRA BURBUĻI UN ATBALSS KAMERAS

Filtra burbuļi rodas mūsu lēmumu un interneta algoritmu darbības rezultātā - mums tiek piedāvāts atlasīts saturs, kas parasti atbilst mūsu uzskatiem un iepriekšējai izvēlei. Redzam tikai šauru sociālās realitātes daļu un mājīgi uzskatām to par realitāti un patiesību.

Atbalss kameras - sociālo mediju grupas, kas apvieno cilvēkus ar līdzīgiem uzskatiem, nošķirot viņus no citu cilvēku viedokļiem. Grupa saņem tikai tādu informāciju, kas apstiprina tās locekļu iepriekš pieņemtos uzskatus. Līdzīgi kā dziļā alā, kur jebkurš izrunāts vārds atbalsojas no sienām un atgriežas runātāja ausīs pastiprināts un pavairots, arī tiešsaistes grupās daži viedokļi tiek bezgalīgi atkārtoti un pastiprināti.

POLARIZĀCIJA

Polarizācija nozīmē sabiedrības sadalīšanu grupās, kurām ir pretējas vērtības (mēs pret viņiem), dialoga trūkums vai savstarpēji uzbrukumi.

Polarizāciju rada aizspriedumi un mūsu domāšanas procesi.

- Vēlme piederēt un iederēties, tāpat arī cilvēki vēlas izcelties.
- Cilvēku polarizāciju veicina arī domāšanas mehānisms – apstiprinājuma kļūda (eng. Confirmation bias). To raksturo mūsu tendence selektīvi atlasīt informāciju, lai tā apstiprinātu mūsu sākotnējo pieņēmumu – mēs neuztveram lietas tieši tādas kādas tās ir un neveidojam secinājumus precīzi pēc faktiem. Apstiprinājuma kļūda izraisa šādus efektus:
 - vairāk ticam viedoklim, kas apstiprina mūsējo;
 - neitrālas, neskaidras vai neviennozīmīgas informācijas apstākļos mūsu interpretācijas tiek pieņemtas mūsu pieņēmumiem;
 - mēs atlasām tikai tās informācijas daļas, kas ļauj izveidot stāstu, kas apstiprina mūsu pieņēmumus un izskaidro mūsu uzvedību u.c.

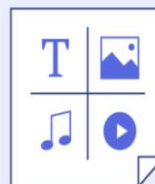
RADIKALIZĀCIJA

Radikalizācija ir process, kurā persona vai cilvēku grupa pieņem arvien radikālākus (ekstrēmākus) uzskatus un pārlicību, akceptē antidemokrātiskus un vardarbīgus līdzekļus un risinājumus, kas var novest pie vardarbības un pat terorisma. Pēdējos gados bīstami izplatās radikalizācija tiešsaistē. Radikalizācijas procesa daļa ir sekošana konkrētai ideoloģijai, taču papildus iedarbojas arī citi faktori - neapmierinātība ar savu dzīvi, sabiedrību vai valdības īstenoto iekšpolitiku un ārpolitiku.

Eiropā pieaug jauniešu radikalizācija

Kas ir teroristisks tiešsaistes saturs?

Teksts, attēli, audio vai video materiāli, ko izmanto, lai:

- pamudinātu uz terora aktiem
- dotu norādījumus par to, kā izdarīt noziedzīgus nodarījumus
- aicinātu piedalīties teroristu grupās

Stiprākais demokrātijas sargs ir izglītība.
www.esmaja.lv